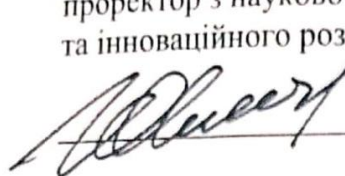

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра історія музики

"ПОГОДЖУЮ"

Гарант освітньо-наукової програми,
проректор з науково-педагогічної діяльності
та інноваційного розвитку, професор

 Ю. СОКОЛОВСЬКИЙ

25 червня 2021 року

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

 М. КУШНІР

25 червня 2021 року

"ПОГОДЖУЮ"

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

 Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Всі профілізації
Статус	Обов'язкова компонента циклу дисциплін науково-фахової підготовки (ОК1.2)
Загальний обсяг	3 кредитів ЄКТС (90годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (4), атестаційний екзамен (4)
Термін викладання	4 семестр
Факультет	Всі факультети
Форма навчання	Денна, заочна

Львів – 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка Вищої школи» з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-наукової програми «Музичне мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

Кияновська Любов Олександрівна – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри історії музики

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» затверджена на засіданні кафедри історії музики

“_21_” _____ червня _____ 2021 р., протокол № _8_

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета підготувати майбутніх викладачів українських музичних вищих навчальних закладів, які були б уже здатні мислити новими категоріями гуманістичної педагогіки, позбавлені радянських догм та обмежень, але спрямовані на постійний пошук нових форм і методів викладання, чутливі до новацій у сфері гуманітарної освіти.

Завдання - спрямування студентів на викладання у ВНЗ та професійному застосуванні набутих ними знань і навичок у майбутній фаховій педагогічній діяльності. Завдання навчити студента ціле життя вчитись, поставлене сучасними реаліями гіпертехнологічного суспільства, глобалізацією всіх процесів, і, як наслідок – постійне оновлення інформації. Ця ситуація змушує шукати інших принципів навчання, ніж ті, які склались у гумбольдтівському типі університету і в традиційних музичних академіях.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності	
ЗК 1	Здатність спілкування іноземною мовою.
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК 3	Здатність використовувати інформаційні та комунікативні технології.
ЗК 4	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 5	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 7	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 8	Здатність працювати у міжнародному контексті.
ЗК 9	Здатність працювати автономно
ЗК 10	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності	
СК 5	Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації.
СК 6	Здатність викладати спеціальні дисципліни в закладах освіти з урахуванням цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти.
СК 7	Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету.
СК 8	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність в закладах вищої освіти.
2.3. Програмні результати навчання	
РН 1	Володіти професійними навичками виконавської, творчої та науково-педагогічної діяльності.
РН 6	Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-

	емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
PH 7	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
PH 8	Здійснювати викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / музикознавчих дисциплін / композиції з урахуванням потреб здобувача освіти, цілей навчання, вікових та індивідуальних особливостей здобувача.
PH 9	Планувати і здійснювати дослідження у сфері культури та мистецтва; відшукувати, обробляти та аналізувати необхідну інформацію; аргументувати висновки, презентувати і обговорювати результати досліджень.
PH 10	Володіти сучасними методами та засобами наукових досліджень у сфері музичного мистецтва, у тому числі, методами роботи з інформацією, методами аналізу даних.

3. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

№	НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин на тиждень за семестрами (денна) та загальна кількість годин в семестрі (заочна)			
		Екзамен	Заліки	Атестаційні екзамен			Аудиторних	Самостійна робота	у тому числі:			Семестри			
									Всього	лекції	Індивідуальні	практичні	1	2	3
		Кількість тижнів в семестрі													
		15/4	15/2	15/4					15/2						
OK1.2	Педагогіка Вищої школи		4	4	3	90	30/6	30/6			60/84				2/6

4. Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Загальний обсяг	Кількість годин				Самостійна робота
				Всього	Аудиторних			
					у тому числі:			
					лекційні	індивідуальні	практичні	
ІІ		3	90	30/6	30/6			60/84
	4	3	90	30/6	30/6			60/84
Всього		3	90	30/6	30/6			60/84

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
4семестр
Лекційні заняття

	Змістовий модуль 1 Історичні витоки вищої освіти – загальноуніверситетської та спеціальної музичної.	Кількість годин	
		Аудиторні (денна/ заочна)	Самостійна робота (заочна)
Тема 1	Типи європейських університетів. Основні засади Гумбольдтівського університету.	2/1	1
Тема 2	Зародження і розвиток спеціальної музичної освіти.	2	2
	Змістовий модуль 2. Основні форми західноєвропейської та української вищої музичної освіти на сучасному етапі.		
Тема 3	Сучасна музична освіта в західноєвропейських країнах.	2/1	1
Тема 4	Сучасний стан і перспективи спеціальної вищої музичної освіти в Україні.	2	2
	Змістовий модуль 3. Інтеграція в сучасній університетській освіті.		
Тема 5	Суспільні виклики музичної освіти в сучасному глобалізованому світі	2/1	1
Тема 6	Обмін студентами та педагогами в європейській спільноті: перспективи розвитку	2	2
	Змістовий модуль 4. Порівняльна характеристика західної і радянської систем вищої музичної освіти.		
Тема 7	Основні форми західноєвропейської вищої музичної освіти на сучасному етапі.	2/1	1
Тема 8	Індивідуальна професійна орієнтація у вищих навчальних музичних закладах Європи і світу.	2	2
Тема 9	Інформаційно-організуючий принцип висвітлення матеріалу в радянських та пострадянських вищих навчальних музичних закладах.	2	2
	Змістовий модуль 5. Сучасний стан вищої музичної освіти в Україні		
Тема 10	Реформування системи вищої музичної освіти в Україні.	2/1	1
Тема 11	Перспективи працевлаштування музикантів в Україні на основі отриманого кваліфікаційного рівня.	2	2
Тема 12	Співвіднесеність реальних потреб сучасного українського суспільства в професійних музикантах та пропозиції вищих навчальних закладів.	2	2
	Змістовий модуль 6.		

	Суспільні виклики музичної освіти в сучасному глобалізованому світі.		
Тема 13	Моніторинг ринку праці для професійних музикантів і завдання сучасної вищої музичної освіти	2/1	1
Тема 14	Застосування музики у виробничій структурі сучасного суспільства.	2	2
Тема 15	Форми і методи «створення власного місця праці» музикантом в сучасних реаліях ринку праці	2	2
	Всього	30/6	24

Самостійна робота

4 семестр

	Модуль 1. Специфіка та індивідуальні можливості при самостійному опрацюванні визначеної програми	Кількість годин
Тема 1	Вивчення лекційного матеріалу	10
Тема 2	Підготовка до семінарських та практичних занять.	10
Тема 3	Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.	5
	Поточний контроль	5
Тема 4	Проаналізувати власний досвід самостійної роботи з науковими джерелами і розмежувати уміння, якими оволоділи	15
	Підсумковий контроль (залік)	5
	Атестаційний екзамен	10
		60

5.1. ПИТАННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Сучасний стан вищої музичної освіти в Україні: недоліки і переваги.
2. Аналіз навчального процесу в Львівській національній музичній академії ім.М.В.Лисенка.
3. Перспективи працевлаштування музикантів в Україні на основі отриманого кваліфікаційного рівня.
4. Співвіднесеність реальних потреб сучасного українського суспільства в професійних музикантах та пропозиції вищих навчальних закладів.

5. Основні принципи гумбольдтівського університету.
6. Інтеграція в сучасній університетській освіті.
7. Моніторинг ринку праці для професійних музикантів і завдання сучасної вищої музичної освіти
8. Принципи ньюменівського університету
9. Принципи Паризького університету.
10. Основні форми західноєвропейської вищої музичної освіти на сучасному етапі.
11. Суспільні виклики музичної освіти в сучасному глобалізованому світі.
12. Виховання музикантів-виконавців в музичних академіях Заходу.
13. Радянська вища музична освіта і її особливості.
14. Принципи американського університету.
15. Музична освіта в Україні на сучасному етапі.
16. Порівняльна характеристика західної і радянської систем вищої музичної освіти.
17. Цикл предметів для вільного вибору студента: принципи і механізми застосування.
18. Нові музичні професії в сучасному світі.
19. Взаємодія трьох основних ланок музичної освіти в Україні: „музична школа – музичне училище – музична академія”.
20. Переваги триступеневої системи музичної освіти в Україні.
21. Недоліки триступеневої системи музичної освіти в Україні.
22. Взаємозв’язок „викладач – студент” в процесі навчання у вищому музичному закладі.
23. Шляхи оптимізації української вищої музичної освіти.
24. Обмін студентами та педагогами в європейській спільноті: перспективи розвитку.
25. Наукова робота студентів у музичних академіях сучасної України.
26. Концертно-творча робота студентів у музичних академіях сучасної України.
27. Двоступенева система навчання „бакалавр – магістр” в системі української вищої музичної освіти: переваги і втрати. Ваш погляд на двоступеневість
28. Вимоги до освітнього рівня „бакалавр” в системі української вищої музичної освіти.
29. Ваша версія працевлаштування випускника з дипломом бакалавра музичного вишу в сучасних українських реаліях.
30. Вимоги до освітнього рівня „магістр” в системі української вищої музичної освіти.
31. Форми студентського самоврядування і регуляції навчального процесу студентів у музичних академіях сучасної України.
32. Форми студентського самоврядування в західних вишах.
33. Навчальні програми в музичних академіях сучасної України.
34. Різні форми застосування музики в сучасному суспільстві.

35. Функція музики в суспільстві в добу глобалізації.
36. Роль студентського самоврядування в професійній орієнтації майбутніх фахівців-музикантів.
37. Розгалужена диференціація фаху музиканта в сучасному західному суспільстві.
38. Застосування музики у виробничій структурі сучасного суспільства.
39. Виховання музикантів-виконавців в музичних академіях Заходу.
40. Модернізація вищої музичної освіти на сучасному етапі.
41. Реформування системи вищої музичної освіти в Україні.
42. Пошук новітніх технологій навчання у вищих навчальних музичних закладах світу.
43. Нові підходи до підготовки фахівців-музикантів. Пріоритети музичної освіти в сучасних умовах ринкової економіки
44. Умови конкурентоспроможності сучасного фахівця-музиканта.
45. Оновлення змісту музичної освіти на сучасному етапі.
46. Введення дисциплін за вибором навчального закладу та вибором студентів.
47. Зростання вимог до самостійної роботи студентів у вищих навчальних музичних закладах.
48. Запровадження у навчальний процес сучасних педагогічних технологій у вищих навчальних музичних закладах.
49. Пріоритетне становище студента як об'єкта навчального процесу у вищих навчальних музичних закладах.
50. Умови і форми розвитку креативного мислення і підходу до фаху у вищих навчальних музичних закладах.
51. Індивідуальна професійна орієнтація у вищих навчальних музичних закладах Європи і світу.
52. Технічне забезпечення навчального процесу у вищих навчальних музичних закладах.
53. Форми і методи «створення власного місця праці» музикантом в сучасних реаліях ринку праці
54. Необхідність професійного менеджменту в умовах сучасного ринку праці музиканта
55. Інноваційні напрямки підготовки фахівців у музичних академіях: відділення естради і джазу – за і проти.
56. Особливості творчо-наукової праці магістрів і викладачів музичних вишів.
57. Сумісність кваліфікації на вузівському та післявузівському етапах підготовки як необхідна умова професійного зростання музиканта
58. Історичні витoki університетської освіти: *septem artes liberalis* і їх науково-освітнє тлумачення.
59. Творче виховання і розвиток особистості у вищих навчальних музичних закладах.
60. Врахування структури особистості, виховання творчого потенціалу у вищих навчальних музичних закладах.

61. «Національний образ» викладача музичної академії в сучасному світі.
62. Професіограма викладача ВНЗ у сучасному геополітичному просторі.
63. Реальна та бажана сфера професійної діяльності музикантів в Україні.
64. Інформаційно-організуючий принцип висвітлення матеріалу в радянських та пострадянських вищих навчальних музичних закладах.
65. Функції креативної самоактуалізації особистості в процесі навчання у вищих навчальних музичних закладах.
66. Процес європейської інтеграції у вищій музичній освіті.
67. Основні типи університетської освіти (гумбольдтівський, ньюменівський, паризький, американський)
68. Історичні витоки університетської освіти: перші світські університети та їх дидактичні засади.
69. Історичні витоки музичної освіти: музичні цехи, монопрофільні консерваторії, багатoproфільні консерваторії.
70. Індивідуалізація навчання в рамках загального курсу у вищій музичній освіті.
71. Співвіднесення обов'язкових, фундаментальних курсів і курсів на вибір у вищій музичній освіті.
72. Урахування національних та регіональних традицій у вищій музичній освіті.
73. Основна мета наукової роботи магістра у вищих навчальних музичних закладах.
74. Робота зі спеціальною літературою студента у вищих навчальних музичних закладах.
75. Формування самостійної позиції майбутнього митця.
76. Творчі альтернативні форми концертних виступів студента у вищих навчальних музичних закладах.
77. Післядипломні форми музичної освіти.
78. Перспективи розвитку спеціальностей у Львівській державній музичній академії ім. М.В.Лисенка.
79. Виховання громадянської позиції у професійній діяльності в структурах студентського самоврядування
80. Ваше бачення перспектив працевлаштування випускника музичного вишу з дипломом магістра
81. Принципи наукової роботи студентів протягом всіх років навчання. Ваш підхід до цієї проблеми
82. Ваше бачення форм і способів підвищення кваліфікації студентів музичного вишу в Україні.
83. Форми і методи підвищення кваліфікації студентів у світовому просторі сучасності.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Відмінно, А (90-100 балів) (45-50)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 90 % від кількості занять, бездоганне та вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем, вміння застосувати теоретичні знання і термінологічний багаж для характеристики епохи і стилю автора твору.

Дуже добре, В (82-89 балів) (41-44)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 85 % від кількості занять, вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, володіння необхідним термінологічним багажем. Студент іноді може допуститися несуттєвих помилок.

Добре, С (74-81 балів) (37-40)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 80 % від кількості занять, вчасне виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено дві-три суттєві помилки.

Задовільно, D (64-73 балів) (32-36)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 75 % від кількості занять, виконання усіх завдань відповідної складності, при яких допущено до п'яти суттєвих помилок. Студент не достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, плутає термінологію, не вміє її застосувати

Достатньо, E (60-63 балів) (30-31)

Поточна успішність – відвідування не менше ніж 70 % від кількості занять, виконання завдань відповідної складності, при яких допущено шість-вісім суттєвих помилок (26-30 балів). Студент слабо орієнтується в теоретичному матеріалі, його знання достатньо фрагментарні, являють собою набір окремих фактів, не пов'язані в цілісну систему.

Незадовільно FX (35-59) (18-29)

Поточна успішність – відвідування менше ніж 50 % від кількості занять, невиконання завдань або їх виконання на низькому технічному, рівні, що не відповідає вимогам. Студент не здатний логічно вибудувати причинно-наслідковий ряд розвитку ідеї; не володіє спеціальною термінологією; не може застосувати своїх знань на практиці. Оглядовий рівень опанування матеріалу.

Незадовільно F (0-34) (0-17)

Поточна успішність – відвідування менше ніж 30 % від кількості занять, невиконання всіх контрольних робіт або їх виконання на дуже низькому технічному, рівні, що навіть приблизно не відповідає вимогам. Студент не орієнтується ані в теоретичному матеріалі, ані в необхідній термінології.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.
4. Бінарні, інтегровані (універсальні) методи. *

* Жодна із запропонованих класифікацій не позбавлена недоліків. На практиці викладач інтегрує методи різних структур, утворюючи неординарні (універсальні) методи навчання, які забезпечують оптимальні шляхи досягнення навчальної і творчої мети.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру, а також після закінчення курсу на державному іспиті.

9. ЛІТЕРАТУРА:

1. Вища освіта і Болонський процес. - Навчальний посібник за заг.ред. В. Г. Кременя. Авторський колектив: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. - Київ - Тернопіль:"Богдан", 2004.
2. Рожок В. І. Актуальні проблеми підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва. - Київ, 2005.
3. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 р.р.). - За ред. В. Г. Кременя. Авторський колектив: Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Грубінко В. В., Бабин І. І. - Київ - Тернопіль, 2004.
4. Комплекс нормативних документів для розробки складових системи стандартів вищої освіти. - Додаток 1. до Наказу МОН України № 285 від 31.07. 1998р. - <http://rada.gov.ua/laws/pravo/new/cgi-bin/show/cgi>
5. Закон України «Про вищу освіту» // Офіційний вісник України. - №8.- К.,2002
6. Гордон Драйден, Сьюзен Вос. Революція в навчанні. – Львів: Літопис, 2005.
7. Ідея університету. Антологія. Упоряд.: М.Зубрицька та ін. – Львів: Літопис, 2002.

12. Рекомендована література

Базова

1. Гофрон А. Різні погляди на Європу і проектування освітніх концепцій // Вища освіта України. – 2005. – №1. – С.37-45.
2. Дубовик О. Культурологічне забезпечення університетської освіти у США // Україна у світовому контексті: Художня освіта: Зб. наук. праць / Ред. кол. С.О.Черепанова, І.А.Зязюн, Н.Г.Ничкало. – Львів, 2000. – Вип. 2 – С.42-50.
3. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи : Курс лекцій : Модульне навчання. – К. : Вища школа, 1993. – 280 с.

4. Булгакова Н. Б. Педагогіка вищої школи: Конспект лекцій: К. : НАУ, 2003. – 40 с.
5. Вища освіта: європейський вимір та українські перспективи. – К.: Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.
6. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
7. Гура О. І. Вступ до спеціальності “Педагогіка вищої школи”: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 224 с.
8. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
9. Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму : навч. посібник. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 156 с.
10. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти. – К. : НПУ, 2004. – 243 с.
11. Дроб’язко П. І. Українська національна школа: витоки і сучасність: Посібник. – К. : Академія, 1997. – 184 с.
12. Економіка вищої освіти України: тенденції та механізм розвитку / За заг. ред. В. П. Андрущенко. – К. : Пед. преса, 2006. – 208 с.
13. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
14. Збірник нормативних документів щодо організації навчального процесу / За заг. ред. Шинкарука В. Д. – К., 2008. – 198 с.
15. З історії національного шкільництва : навчально-методичний посібник / В. Ф. Живодьор, А. А. Сбруєва, М. Ю. Рисіна. – К. : ІЗМН, 1998. – 144 с.
16. Історія педагогіки: навчальний посібник / За ред. М. В. Левківського, О. А. Дубасенюк. – Житомир : ЖДПУ, 1999. – 335 с.
17. Касянович Г. П. Педагогіка вищої школи : Навчально-методичний посібник. – Львів : Ліга-Прес, 2000. – 100 с.
18. Кудіна В. В., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: курс лекцій. – К. : КСУ, 2004. – 175 с.
19. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
20. Левківський М. В. Історія педагогіки : підручник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 360 с.
21. Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української педагогіки / За заг. ред. дійсного члена АПН України М. Г. Стельмаховича. – К. : Інститут змісту і методів навчання МО України, 1998. – 337 с.
22. Марушкевін А. А. Педагогіка вищої школи : Теорія виховання: Навчальний посібник. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2006. – 80 с.

23. Матвієнко О. Стратегії розвитку середньої освіти у країнах європейського соціуму : Монографія. – К. : Ленвіт, 2005. – 381 с.
24. Мещанінов О. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні : Монографія. – Миколаїв : вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2005.
25. Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посіб. – К. : Вікар, 2003. – 335 с.
26. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник. – К. : Вища школа, 2003.
27. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи / За ред. О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2003. – 268 с.
28. Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / За заг. ред. О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2006. – 206 с.
29. Москаленко А. М. Педагогіка вищої школи. Курс лекцій : навчальний посібник / А. М. Москаленко. – Мелітополь : Вид-во «Мелітополь», 2010. – 202 с.
30. Навчальний процес у вищій педагогічній школі : навч. посібник / За ред. академіка О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2001. – 338 с.
31. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.
32. Олексюк О.М., Ткач М.М. Музично-педагогічний процес у вищій школі: формат модернізації: Навчальний посібник. — К.: Знання України, 2009. — 123 с.
33. Ортинський В.Л. Педагогіка вищої школи.– К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
34. Освіта України. Нормативно-правові документи. – К. : Міленіум, 2001. – 472 с.
35. Освіта України за роки незалежності: стан, факти, події / За заг.ред. В. Г. Кременя. – К.: Вища школа, 2001. – 159 с.
36. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / За ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ, 2004. – 147 с.
37. Основи національного виховання: Концептуальні положення / В. Г. Кузь, Ю. Д. Руденко, З. О. Сергійчик та ін.; за заг. ред. В. Г. Кузя та ін. – К. : Інформ. вид. центр “Київ”, 1993. – (Ч.1.) – 152 с.
38. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2005.
39. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Практикум. – К. : Каравела, 2008. – 336 с. (Гриф МОН України, лист 1.4/18-г-914 від 13.06.2007р.).

40. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К. : ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320 с.
41. Положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах. Інформаційний вісник. Вища освіта. Київ. – № 7. – 2002.
42. Поляков М. В. Класичний університет: еволюція, сучасний стан, перспективи / М. В. Поляков, В. С. Савчук. – К.: Генеза, 2004. – 416 с.
43. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : Навч. посібник / І. С. П'ятницька-Позднякова.–К., 2003.– 116 с.
44. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні / Х – поч. ХХ ст. / : Нариси / Редколегія : М. Д. Ярмаченко / відп. редактор/, Н. П. Калениченко /заст. відп. редактора/, С. У. Гончаренко та інш. – К. : Рад. шк., 1991. – 381 с.
45. Січкаренко Г. Г. Трансформації вищої освіти в незалежній Україні : моногр. / Г. Г. Січкаренко. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2009. – 362 с. 20.
46. Сподін Л. А. Нова освітня парадигма у філософському дискурсі [Електронний ресурс] / Л. А. Сподін. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Gileya/2012_66/Gileya66/F46_doc.pf.
47. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К. : Вища школа, 2005. – 240 с.
48. Ступарик Б. М. Національна школа: витоки, становлення: навчально-метод. посібник. – К. : ІЗМН, 1998. – 336 с.
49. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи:навч. посіб. – К. : “Академвидав”, 2006. – 352 с. (Альма-матер).
50. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 2-ге вид., доп. – Київ : Академвидав, 2014. – 456 с. –
51. Хомич Л. Духовний розвиток особистості студента / 36. наук, праць ПДПУ імені В. Г. Короленка. Серія “Педагогічні науки”. – Випуск 2 (35). – Полтава, 2004. – С. 4–9.
52. Усатенко Т. П. Українська національна школа: минуле і майбутнє: монографія. – К. : Наукова думка, 2003. – 286 с.
53. Agathocleous, Tanya and Ann C. Dean. Teaching Literature: A Companion. Palgrave-Macmillan: New York, 2003.
54. Alderman. M. Kay. Motivation for Achievement: Possibilities for Teaching and Learning. Chap 8. Mahwah: Lawrence Erlbaum Assoc., 2004
55. Cahalan, James M. "Teaching Hometown Literature: A Pedagogy of Place." College English 70.3 (Jan 2008): 249-274.
56. Duffelmeyer, Barbara B. "Critical Work in First-Year Composition: Computers, Pedagogy, and Research." Pedagogy 2.3 (2002): 357-374.

57. Ellery, Karen. "Undergraduate Plagiarism: A Pedagogical Perspective." *Assessment & Evaluation in Higher Education*. 33.5 (2008): 507-516. Web.
58. Felman, Jyl Lynn. *Never a Dull Moment: Teaching and the Art of Performance*. New York: Routledge, 2001.
59. Freire, Paulo. *Pedagogy of the Oppressed*. 30th Anniversary Edition. Trnsl. Myra B. Ramos. New York: Continuum, 2006.
60. McMahon, Robert. *Thinking About Literature: New Ideas for High School Teachers*. Portsmouth: Heinemann, 2002.
61. Showalter, Elaine. *Teaching Literature*. Blackwell Publishing: Malden, MA, 2003.
62. Weimer, Maryellen. *Learner-Centered Teaching: 5 Key Changes to Practice*. San Francisco: Jossey-Bass, 2002.

Допоміжна

1. Білоус В. Психологічні аспекти художньої майстерності виконавця-інструменталіста // *Музичне виконавство*. Книга десята. Науковий вісник НМАУ.– Київ: НМАУ ім. Чайковського, 2004. – Вип. 40. – С. 48 – 57.
2. Гуманістична психологія. Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. // п.р. Р.Трача та Г.Балла. Т. 1 – К.: Пульсар, 2001.
3. Виконавські школи вищих навчальних закладів України: темат. зб. наук. праць. – К.: КДК ім. П.Чайковського, 1990.
4. Кашкадамова Н., Садова Л. Львівська фортеп'янна школа: традиції та розвиток // *Musica Humana*. Зб. статей. Ч. 1. – Львів: 2003. – С. 169 – 187.
5. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. - Львів, 2000. Наукове товариство ім.Т.Шевченка. Українознавча бібліотека НТШ.
6. Костюк О. Сприймання музики й художня культура слухача.— К.: Наукова думка, 1965.
7. Кримський С.Б. Запити філософських смислів. – К.: Вид.ПАРАПАН, 2003.
8. Людина та її дійсність: філософсько-антропологічні дослідження. – Львів: Cogito, 1997. – 215 с.
9. Людкевич С. Дослідження, статті, рецензії, виступи. Т.1. – Львів: Вид-во М.Коць, 1999. – 496 с. – Т. 2. – Львів: Вид-во М.Коць, 2000.
- 10.Мазепа Л., Мазепа Т. Шлях до музичної академії. Т. 1, 2. – Львів: Сполом, 2003.
- 11.Музично-історичні концепції в минулому і сучасності. – Львів, Сполом, 1997.
- 12.Наукові записки Львівської державної консерваторії. // До питання теорії і історії музики. – Вип. 1. – Львів, 1957.
- 13.Основи викладання мистецьких дисциплін, К., 1998.
- 14.Старух Т. Музичне мистецтво Львова. – Львів: Сполом, 1997.

15. Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М.Лисенка. – Львів: Сполом, 2003.
16. Українська фортепіанна музика та виконавство: стилеві особливості, зв'язки з музичною культурою Західної Європи // Ред.-упор. Н.Кашкадамова. – Львів: 1994.
17. Allgemeine Musikpsychologie. B.1. Göttingen: Hogrefe-Verlag, 2005. 1005 s.
18. Blaukopf K. Musik im Wandel der Gesellschaft. Grundzüge der Musiksoziologie. – München-Zürich: R.Piper&Co.Verlag, 1982.
19. Tomaszewski M. Interpretacja integralna dzieła muzycznego. Rekoncesans. – Akademia Muzyczna w Krakowie, 2000.

13. Інформаційні ресурси

1. Musical Information REview // <http://mi-re.do.am/index/0-2>.
2. Автореферати кандидатських і докторських дисертацій з напрямку // <http://www.orgsun.com/avtoreferati-disertatsii-mistetstvo/1/a318.php>
3. Нові публікації за темою // <http://novaknyha.com.ua/downloads/pdf/180.pdf>